

Zápisnica zo stretnutia uskutočneného dňa 2.10.2001 na MŽP SR k riešeniu problémov súvisiacich so synantropnými jedincami medveďa hnedého

Prítomní podľa priloženej prezenčnej listiny

Na úvod predstavila Dr. Jusková všetkých prítomných a vyzvala zástupcov Slobody zvierat, aby uviedli dôvody iniciovania zvolania tohoto pracovného stretnutia. Hlavným podnetom bola podľa Dr. Evy Čechovej nedávna medializácia problémov so synantropnými jedincami medveďa hnedého v TANAPe, v ktorej Sloboda zvierat videla šancu riešiť tento problém komplexne, so zameraním na dva hlavné okruhy:

- aký postup zvoliť v prípade prítomnosti už synantropného jedinca v okolí ľudských sídiel, hotelov, chát,
- preventívne opatrenia

Zástupca ŠL TANAPu Ing. Jozef Kováč na vyzvanie Dr. Juskovvej podrobne opísal spomínaný medializovaný prípad odstrelu synantropného jedinca medveďa hnedého pochádzajúceho z poľskej časti Tatier, ktorý bol výnimkou MŽP SR povolený a ktorý sa nakoniec neuskutočnil. Dôvodom bola snaha nájsť iné riešenie resp. uskutočniť odchyt, ktorý nebol doteraz realizovaný. Problém s týmto jedincom teda zostáva. Zároveň navrhol, aby mali žiadatelia výnimiek možnosť zvážiť najvhodnejší spôsob jej vykonania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti situácie.

Následne bola vyzvaná Dr. Eva Čechová, aby predložila návrhy riešenia daného problému, návrhy prezentoval Ing. Juraj Lukáč v týchto bodoch (s týmito sa Sloboda zvierat plne stotožňuje):

- druhová ochrana bez ochrany biotopov je nezmysel,
- zapracovanie náhrad akejkoľvek (súčasná právna úprava priznáva vlastníkovi nárok na náhradu iba pri škodách na hospodárskych zvieratách a včelstvách) škody spôsobenej medveďom (napr. škody na poľnohospodárskych plodinách, stromoch) do pripravovanej novely zákona NR SR č.287/1994 o ochrane prírody a krajiny
- zapracovanie vysokých finančných sankcií za „lákacie“ medveďov nedostatočnou starostlivosťou o odpadky v okolí ľudských sídiel, hotelov, chát, do spomínanej novely
- odchyt a presun už synantropných jedincov do lesných oblastí s nízkou hustotou obyvateľstva (Východné Karpaty, Bukovské vrchy, príp. Poľsko, Ukrajina)
- využitie odplašovacích zariadení (špeciálne svetlice) na miestach v okolí smetných kontajnerov
- zrušenie spoločných poľovačiek v oblastiach s výskytom medveďov (realizáciou regulačného odstrelu dochádza k narušovaniu štruktúry populácie medveďa, častým omylom)
- označenie pomeru 10% ochranný a 90% regulačný odstrel za nevhodný, potrebná zmena
- eliminácia akéhokoľvek prikrmovania (napomáha synantropizácii).

Zároveň uviedol, že ich cieľom nie je zvýšiť počet medveďov na Slovensku, ale skvalitnenie jeho populácie. Doplnil ho Erik Baláž, ktorý prezentoval poznatky získané pri pozorovaniach medveďa hnedého v Západných Tatrách a na Poľane, pričom sledoval vplyv stupňa synantropizácie vybraných lokalít na vekovú štruktúru populácie.

Dr. Jusková potom podrobne opísala, za akých podmienok je ministerstvom udeľovaná výnimka na usmrtenie medveďa hnedého. Zároveň uviedla, že tvrdenie Juraja Lukáča o nedostatočnej ochrane biotopov a o pomere ochranného a regulačného lovu je neúplné (pomer je 10% regulačný a 90% ochranný odstrel), k čomu sa pridala aj Dr. Jozef Hlásnik, ktorý mal zároveň výhrady k návrhu na zrušenie spoločných poľovačiek. Uviedol, že je možné na niektorých lokalitách spoločné poľovačky zrušiť alebo presunúť, ale určite nie na celom území výskytu medveďa, spoločné poľovačky nemajú vplyv na synantropizáciu medveďov.

Dr. Martin Kassa, ako gestor ŠOP SR na ochranu a výskum medveďa hnedého na Slovensku, označil slovenskú populáciu (v súčasnosti 600 – 700 ks) za vitálnu, pričom súčasný prístup k starostlivosti o populáciu medveďa hnedého považuje za dobrý. Uviedol niekoľko príkladov stretu medveďa so záujmami človeka zo zahraničia i zo Slovenska, spomenul neúspešný pokus

presunu synantropného jedinca na nové stanovište (vrátil sa naspäť). Uznal, že nevhodné skladovanie odpadov, ktoré potom lákajú medvede, je správna pripomienka a že je nutné tento problém riešiť. Zároveň podotkol, že riešenie problému odpadov je v kompetencii štátnej správy v odpadovom hospodárstve.

Ing. Jozef Kováč uviedol, že jedným z dôvodov, prečo sa niektorí jedinci živia odpadkami, je to, že sú slabšie, zároveň vytlačané staršími jedincami na okraj ich teritória.

Dr. Jozef Radúch poukázal v súvislosti s potravnými nárokmi medveďa na fakt (a zároveň vážny problém), že v prípade TANAPu je táto všežravá šelma silne stresovaná veľkým množstvom sezónnych zberačov lesných plodov (huby, maliny, čučoriedky) a to nielen priamo vyrušovaním, ale aj výrazným ochudobňovaním dôležitého potravného zdroja. Takýto stres potom spôsobuje u medveďa zvýšenú agresivitu, ktorý si z dôvodu nedostatku potravy vyhľadáva iné prístupné zdroje, ktorými sa stávajú odpadky.

Zástupca ZOO Bojnice Ing. Vladimír Šrank informoval o súčasnej situácii a s možnosťami umiestnenia medveďa hnedého v ich zariadení, prípadne iných ZOO vo svete.

Na záver prítomní sformulovali nasledovné závery zo stretnutia.

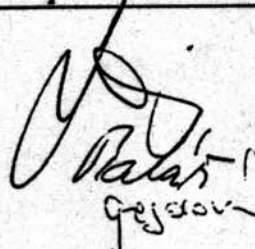
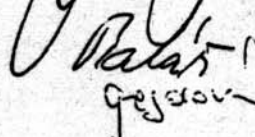
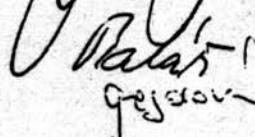
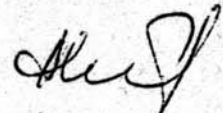
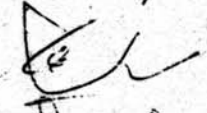
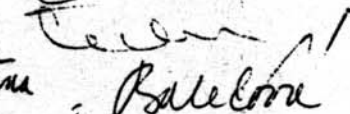
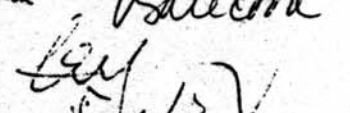
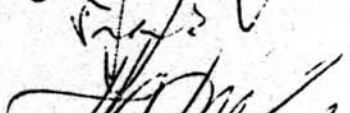
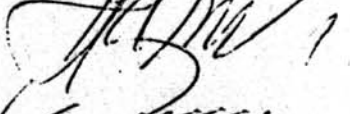
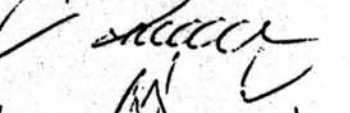
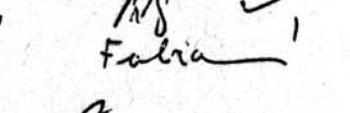
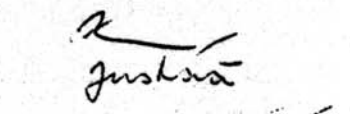

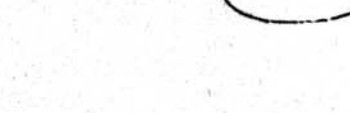
Závery zo stretnutia:

- V prípade výskytu podobných synantropných jedincov medveďa hnedého, aké sa tohto roku vyskytli v letnej sezóne na území TANAPu bolo dohodnuté, že sa bude hľadať možnosť, aby mohli byť takéto jedince prednostne odchytené a premiestnené do menej osídlených území (napr. Východné Karpaty, Bukovské vrchy a pod.); pri zabezpečení odchyту a premiestnenia uvedených jedincov prisľúbili svoju aktívnu účasť aj zástupcovia MVO - Lesoochranárske zoskupenie VLK - (zabezpečenie prepravy odchytených jedincov); transfer bude mať však význam iba v prípade, že premiestnené jedince budú označené a ďalej telemetricky sledované s cieľom získať potrebné údaje o úspešnosti takýchto transferov, ako aj účelnosti takto vynaložených finančných prostriedkov,
- Prítomní sa dohodli, že najúčinnjšou formou ochrany druhu je ochrana jeho biotopu, ktorá minimalizuje možnosť vzniku synantropných jedincov. Z uvedeného dôvodu preto zástupcovia mimovládnych organizácií prisľúbili svoju podporu pri presadzovaní pripravovanej novely zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorá vo svojom návrhu rieši aj prísnejšiu ochranu biotopu medveďa hnedého napr. možnosťou sezónneho obmedzenia vstupu a pohybu osôb v biotopoch chránených druhov živočíchov, tzn. aj medveďov, v dobe ich rozmnožovania, odchovu mláďat, prípadne aj v biotopoch, ktoré sú pre tieto druhy významné v období získavania potravy (napr. sezónne uzavretie lokalít pre zberačov lesných plodov);
- Všetci zúčastnení sa zhodli na tom, že v prvom rade by mal byť väčší dôraz kladený na zabezpečenie preventívnych opatrení, aby k výskytu synantropných jedincov vôbec nedochádzalo, tzn. prijatie vhodného spôsobu likvidácie odpadu pri horských chatách a hoteloch v oblastiach s výskytom medveďov, obmedzenie zberu lesných plodov (čučoriedky, brusnice, maliny, huby) v lokalitách výskytu medveďa a pod.;
- Problematika každoročnej regulácie početnosti medveďa hnedého bude predmetom osobitného rokovania Komisie pre veľké šelmy.

Zapísala: Mgr. S.Fabianová

Prezenčná listina

z pracovného rokovania k problematike medvedích jedincov, ktorí stratili prirodzenú
plachosť pred človekom, uskutočneného dňa 2.10.2001
na Ministerstve životného prostredia SR

Organizácia	Meno	Podpis
Lesoochranské zoskupenie VLK	Lukáč Juraj	
Lesoochranské zoskupenie VLK	Erik Baláž	
Ministerstvo životného prostredia	Dana Gregorová	
Ministerstvo pôdohospodárstva SR - sekcia lesníctva	Hlásknik Jozef	
SLTANAP, Tatranské Lomce	Kováč Zuzana	
SLOBODA ZVIERAT	Čechová Eva	
SLOBODA ZVIERAT	Balková Katarína	
BOJNICE	Eva Gregorová	
z.o. Bojnice	Vladimír Frank	
ŠOP SR b. Bytčica	MARTINA KAPTA	
Spoločnosť Tatrov	Radošec Jozef	
MŽP SR	Ilona Fabianová	
- II -	KMELOVÁ DANA	
- II -	JUSKOVÁ PANA	
- II -	Daniel LUŠŤÁK	